

שימוש בסימולציות בהוראה אקדמית

דר' נעמי שמואל

מדוע כדאי להשתמש בסימולציות?

לעתים קרובות סטודנטים מתקשים לתרגם את הידע שהם רוכשים באקדמיה לתגובות מועילות לדילמות ואתגרים מקצועיים בשטח. כך, חשובה מאוד המודעות לגורמים המעוררים ומציפים בהם תגובות רגשיות המכבידות על החלטות מקצועיות. דרך מועילה לפתח מודעות כזאת ולתרגל תרחישים בכיתה היא באמצעות סימולציות. הסימולציות מדמות מצבים מקצועיים ודילמות מקצועיות, בין אם בעזרת שחקנים ובין אם באמצעות משקי תפקידים של הסטודנטים עצמם. בדרך כלל, לא כל הסטודנטים משתתפים באופן פעיל בסימולציות, אבל גם אלה ש"רק צופים" לומדים הרבה מאוד מתוך החוויה, שבדרך כלל כוללת דיונים ערים בכיתה, לאחר הסימולציות עצמן.

מתי סימולציות יכולות להיות מועילות?

תרגול של סימולציות בכיתה דורש מידה רבה של אמון, לכן הן יכולות להיות יותר יעילות אחרי שהסטודנטים כבר עבדו ביחוד זמן מה, נקבעו הכללים של השתתפות פעילה ומשוב עמיתים, ונוצר "מרחב בטוח" בכיתה. לכן, הזמן הטוב ביותר לשימוש בסימולציה הוא לקראת סיום הקורס, ככלי המעודד רפלקסיה ומאפשר הדגשה וחיזוק של תכני הקורס, מטרתו והמושגים שהוצגו בו בדרך ישימה ושימושית בשדה.

דרכים להשתמש בסימולציות

קיימות ארבע דרכים להשתמש בסימולציות:

1. שימוש במרכזי סימולציה

במרכזי סימולציה המפגשים מוגבלים ל-10-15 סטודנטים המתנסים בסימולציה, הפוגשים את השחקנים באולפן הקלטות. סטודנטים נוספים יכולים לצפות בסימולציות על גבי מסכים. הסימולציות נעשות בהנחיית צוות המרכז. כל סימולציה אורכת בדרך כלל 5-7 דקות. שיעור כולל 2 סימולציות בדרך כלל שאחרי כל אחת מהן מתקיים דיון באורך 30-40 דקות. המשתתפים מקבלים משוב אישי מהשחקנים ולוקחים חלק בדיון הכיתתי.

יתרונות של מרכזי סימולציה:

- המסגרת והעדר קהל עוזרים לדמות את המציאות בצורה מדויקת יותר
- סיוע של מנחה מקצועי בבניית המפגש וניהול הדיון
- שחקנים מקצועיים מיומנים בהעמדת אתגרים לסטודנטים ומתן משוב
- האפשרות לצפייה חוזרת בתרחישים המוקלטים, ושימוש בקלטות להוראה עתידית .

חסרונות של מרכזי סימולציה

- עלויות: רוב מרכזי הסימולציה הם די יקרים וגובים את התשלום על פי שעה, או על פי סימולציה
- הלוגיסטיקה של שינוע הסטודנטים למרכזי הסימולציה מורכבת
- מגבלות על גודל הקבוצה

2. אירוח של שחקנים מקצועיים בכיתה

ניתן לבנות סימולציות מתאימות לכיתה ולהזמין שחקנים מקצועיים להשתתף בהן. הפורמט של השיעור דומה לזה שבמרכזי הסימולציה. אלא שכאן, המרצה אחראי על הכנת השחקנים וניהול השיעור והדיון .

יתרונות של אירוח שחקנים מקצועיים בכיתה

- זול יותר ופחות מסובך לוגיסטית מאשר לשנע את הסטודנטים למרכזי סימולציה .
- רוב השחקנים המקצועיים הם בעלי מיומנות לאתגר סטודנטים ולתת להם משוב
- החוויה היא ייחודית וחזקה בעבור הסטודנטים
- פורמט זה מאפשר את הגמישות לשנות ולעבד מחדש את התרחישים לסימולציות עם השחקנים עצמם .

חסרונות של אירוח שחקנים מקצועיים בכיתה

- יש צורך בתקציב נוסף לקורס
- הרבה תלוי בשחקנים שהם המפתח להצלחת השיעור.
- הנוכחות של הקהל בכיתה עושה את הסימולציה פחות מציאותית
- לא ניתן להקליט את הסימולציות באופן מקצועי ולעבוד איתן בהמשך.

Disclaimer: "This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

3. שימוש בסימולציות מוסרטות

ניתן להשתמש בסימולציות מוסרטות שהוכנו מראש, כמו הקלטות של מפגשים קודמים במרכזי סימולציות או סרטים שהוכנו כאמצעי עזר להוראה. הפורמט כולל צפייה בסרט ודיון בעקבות הצפייה.

יתרונות של סימולציות מוסרטות

- כל הסטודנטים נמצאים במעמד שווה (ולא כמו בסימולציה חייה כשחלקם משתתפים וחלקם צופים)
- מזמינות את הסטודנטים להשוות בין חוויותיהם בשדה לבין התרחישים המצולמים.
- הדיון הוא כללי, על המתרחש בסרטונים, ולא מתמקד בתפקוד או תגובות של הסטודנט המתנסה בכיתה.

חסרונות של שימוש בסימולציות מוסרטות

- סטודנטים רבים עלולים להישאר פאסיביים, וגם לאלה המשתתפים בדיון אין מעורבות ישירה בסימולציה עצמה.
- כתוצאה מהמעורבות המוגבלת, הלמידה הרפלקסיבית של המשתתפים לגבי עצמם, עלולה להיות יותר מוגבלת.
- צורת למידה זאת אינה מערבת עשייה והתנסות.

4. משחקי תפקידים של סטודנטים בכיתה

כאשר מדובר בסטודנטים שיש להם ניסיון מעשי במקצועות שלהם, הם יכולים להביא לשיעור דוגמאות ודילמות משלהם מן השדה. החיאה של מצבים אלה בכיתה, בתוך מרחב בטוח, ובלווי משוב של עמיתים יכולה להיות חוויה משמעותית.

יתרונות של משחקי תפקידים של סטודנטים בכיתה:

- כל הסטודנטים יכולים להשתתף בסימולציות, כיוון שיש אפשרות לעבודה בקבוצות קטנות
- למרחב הבטוח של הכיתה לא מכניסים זרים
- למרצה יש שליטה מלאה על מהלך הסימולציות כיוון שהוא המנחה היחיד

חסרונות של משחקי תפקידים של סטודנטים בכיתה :

- אין גורם חיצוני המאתגר את הסטודנטים
- ההצלחה תלויה באיכות הדוגמאות של הסטודנטים
- נדרשת יצירתיות ויוזמה הן של הסטודנטים והן של המנחה
- המצבים השוחקים הם פחות בהלימה עם המציאות ולכן, פחות מאתגרים.

Disclaimer: "This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

איזה מודעות חדשה נרכשת באמצעות הסימולציות?

השתתפות בסימולציות ובדיון הקבוצתי שאחריהן, הם אמצעים בעלי עצמה המעודדים רפלקסיה לגבי תפיסות, עמדות, ערכים ופרקטיקות. מומלץ להכין מראש את הנושאים שעליהם המרצה מבקש להתמקד ולהגדיר את מטרותיה של כל סימולציה: מה הנושאים, המושגים או הכלים המעשיים מאלה שנלמדו בקורס, שהמרצה מבקש שהסטודנטים יפנימו וייקחו אתם לשדה? ניתן להכין מראש מושגים תיאורטיים ואחרים שבהם רצוי שהסטודנטים יתמקדו בדיון. במידה והדברים ברורים למנחה, ניתן לכוון את הדיון ולהדגיש אותם.

הסימולציות מעוררות אצל הסטודנטים תגובות רגשיות שבדרך כלל אינן נידונות בקורסים אקדמיים. למשל, כיצד אנו מגיבים כאשר מעמידים את הסמכות המקצועית שלנו בספק? כאשר הלקוחות מגיבים באופן בלתי צפוי? כאשר ללקוח תפיסה שונה מאשר של המטפל והוא לא מקבל את ההיגיון שבתפיסת המטפל? כיצד זהויות שאינן מדוברות משפיעות על האינטראקציה?

סטודנטים שהשתתפו בסימולציות, מדווחים לעתים קרובות כי זאת הייתה החוויה המשמעותית ביותר בשבילם במהלך לימודיהם.